

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

سل

کمیته آموزش به بیمار بخش عفونی

کد سند: EM-EP-21

تاریخ تدوین: زمستان 1396

تاریخ بازنگری: زمستان 1402

تاریخ ابلاغ: زمستان 1402

پوشانید. از دستمال های یکبار مصرف استفاده کنید، ماسک یا دستمال های آلوده را در کیسه مناسب نایلونی به شیوه صحیح از بین ببرید و دستها را به طور دقیق و مکرر با آب و صابون بشوئید. همچنین ظروف غذاخوری خود را به طور جداگانه با آب داغ و مواد شوینده کاملا شستشو دهید.

– از استرس، عوامل خطر، زندگی در محلهای شلوغ و شرایط غیر بهداشتی اجتناب کنید.

– به یاد داشته باشید که درمان خود را طبق دستور پزشک معالج پی گیری کرده و در شناسایی افراد ناقل سل (اعضای خانواده، دوستان و...) که باید تست شده و درمان شوند، نهایت دقت و جدیت را به عمل آورید.

در صورت نیاز به سایر مطالب آموزشی اسکن نمایید

تعریق، سردرد و افزایش ضربان قلب شود. از مصرف آنتی اسیدهای حاوی آلومینیوم در عرض یکساعت پس از مصرف ایزونیازید خودداری شود، زیرا منجر به کاهش اثر دارو خواهد شد.

– داروی ریفاپمپین را همراه یک لیوان آب مصرف کنید. این دارو رنگ ادرار، مدفوع، بزاق، اشک و حتی لنز چشمی را به نارنجی یا قرمز مایل به قهوه ای تغییر می دهد.

– در صورت مصرف استرپتومايسين برای کاهش عوارض کلیوی، روزانه حداقل 8 لیوان مایعات مصرف کنید و همچنین به طور دوره ای تست های شنوایی را انجام دهید. در صورت بروز سرگیجه یا استفراغ و وزوز گوش دوز بعدی دارو را قطع کرده، با پزشک خود تماس بگیرید.

– در درمان با اتامبوتول به دلیل احتمال ایجاد عوارض چشمی، معاینه چشم به صورت دوره ای و منظم ضروری می باشد.

سایر موارد آموزشی

سل بیماری مسری است و از طریق ترشحات تنفسی منتقل می شود، اگر بیمار بستری است بهتر است در چند هفته اول درمان، در یک اتاق خصوصی بستری گردد و از تماس با دیگران خودداری شود و در حین ملاقات، بیمار یا افرادی که وارد اتاق می شوند، ماسک بپوشند.

– اگر در بیمارستان بستری نیستید، بهتر است در هنگام ارتباط با دیگران ماسک بزنید و هنگام عطسه، سرفه و خنده، بینی و دهان را

سل بیماری عفونی است که بافت ریه را درگیر می کند. عفونت اولیه معمولاً 10-2 هفته بعد از مواجهه با باسیل سل (مایکوباکتریوم توبرکلوزیس) ایجاد می شود و سپس ممکن است به علت ضعیف بودن سیستم ایمنی فرد، بیماری فعال شود. سل یک بیماری مسری است و در اثر تماس مکرر و نزدیک با فرد مبتلا از طریق دفع باسیل هنگام صحبت کردن، عطسه، سرفه و آواز خواندن منتقل می شود که فرد مستعد با استنشاق قطرات آلوده، مبتلا می شود. عوامل و افراد در معرض خطر شامل: افرادی که در تماس نزدیک با بیمار هستند، مصرف کنندگان داروهای تزریقی، الکلیسم ها، افراد دچار نقص ایمنی (ایدز و لوسمی)، افراد مسن، بیماران سرطانی، بیماران مبتلا به بیماریهای مزمن، دیابت، نارسایی مزمن کلیه، سوء تغذیه، سطح اقتصادی و بهداشتی پایین، بی خانمان ها، زندگی در اماکن شلوغ، زندگی در محیطهای بسته (مثل زندان، بیماران روانی)، و کارکنان مراکز بهداشتی می باشند.

نظواهرات بالینی: تب مداوم و طولانی با درجات پائین، لرز، تعریق شبانه، بیحالی، ضعف، خستگی، بی اشتها، کاهش وزن، تنگی نفس، درد قفسه سینه، سرفه که ابتدا بدون خلط و سپس می تواند به طرف خلط دار شدن پیشرفت کند.

توصیه های لازم:

فعالیت: به دلیل وجود خستگی، هر شب 7-8 ساعت خوابیده و حداقل یک دوره استراحت در طول روز داشته باشید.

– ممکن است فعالیتهای تا شش ماه محدود شود، بنابراین بهتر است فعالیت های روزانه را به آرامی انجام داده و بین فعالیتهای بطور متناوب استراحت کنید.

رژیم غذایی: رژیم غذایی متعادل و مغذی و سرشار از کالری و پروتئین (انواع گوشت، ماهی، روغن ماهی، تخم مرغ، لبنیات، حبوبات، غلات و...)، مواد غذایی حامل ویتامین (سبزیجات، میوه های تازه و ...) را رعایت کرده و در صورت لزوم به مشاور تغذیه مراجعه کنید.

– به منظور تحریک اشتها، اقداماتی مثل: بهداشت منظم دهان، مسواک زدن و استفاده از نخ دندان بعد از هر وعده غذا و شستشوی روزانه دهان با محلول دهان شویه مناسب را انجام دهید.

– در صورت تنگی نفس بهتر است وعده های غذایی با حجم کم در دفعات زیاد استفاده کنید. غذا را به آهستگی بجوید و از میان وعده

های مغذی یا مایعات حاوی مکمل غذایی، بین وعده ها استفاده نمائید.

– جهت رقیق شدن ترشحات، مایعات فراوان استفاده کنید، مگر اینکه طبق نظر پزشک معالج ممنوع باشد.

– به منظور جلوگیری از یبوست و زور زدن هنگام دفع که ممکن است باعث تنگی نفس شود، از مایعات فراوان، میوه های خام، سبزیجات و سیوس استفاده کنید.

دارو درمانی: داروهای ضد سل را طبق دستور و با هم مصرف کنید زیرا بدین صورت اثر دارو افزایش یافته و عوارض آنها کم می شود. اطمینان داشته باشید که خطر انتقال بیماری کمتر از چند هفته بعد از شروع داروها وجود نخواهد داشت و داروها پس از منفی شدن نتایج آزمایش خلط و طبق دستور پزشک قطع خواهد شد.

داروی ایزونیاژید به دلیل عوارضی که دارد بهتر است با مواد غذایی نظیر: تن ماهی، پنیر کهنه، شراب قرمز، سویا و عصاره مخمر استفاده نشود، زیرا ممکن است باعث ایجاد قرمزی و خارش پوست، لرز،